

Zaans Museum Zaans Schans

JAARVERSLAG 2025

INHOUDSOPGAVE

INLEIDING	5
1. PRESENTATIE & EDUCATIE	7
2. COLLECTIE	12
3. MARKETING & COMMUNICATIE	14
4. BEDRIJFSVOERING	15
5. PERSONEEL & ORGANISATIE	16
6. GOVERNANCE	19
7. FINANCIËN	20
8. RISICO'S EN ONZEKERHEDEN	24
9. TOEKOMSTVERWACHTING 2026	25
10. BIJLAGEN	27
I. BALANS PER 31 DECEMBER	28
II. EXPLOITATIEREKENING	30
III. VERWERVINGEN, RESTAURATIE, BRUIKLENEN, BEELDAANVRAGEN & AFSTOTINGEN	32
IV. TOELICHTING WNT	42

INLEIDING

In 2025 heeft het Zaanse Museum een jaar door- gemaakt waarin inhoudelijke programmering, publieksbereik en bestuurlijke ontwikkelingen nadrukkelijk samenkwamen. Met een breed en aansprekend tentoonstellings- en activiteitenprogramma bleef het museum investeren in het vertellen van betekenisvolle verhalen over de Zaanstreek, waarbij thema's als landschap, maakcultuur en maatschappelijke verandering centraal stonden. Tentoonstellingen en publieksactiviteiten, waaronder Polderen. Zet het land naar je hand en een gevarieerd programma van rondleidingen, workshops en familieactiviteiten, wisten een breed publiek te bereiken en versterkten het profiel van het museum als plek voor ontmoeting, reflectie en beleving.

Daarnaast bleef het Zaanse Museum in 2025 actief werken aan toegankelijkheid en zichtbaarheid, zowel op de Zaanse Schans als daarbuiten. Via samenwerkingen met culturele en maatschappelijke partners, educatieve programma's en een actieve aanwezigheid op sociale media werd het museum nadrukkelijk gepositioneerd als een instelling van en voor de regio, met oog voor zowel vaste bezoekers als nieuwe doelgroepen.

Een belangrijk kantelpunt in 2025 vormde het raadsbesluit van de gemeente Zaanstad van 22 mei 2025 over de toekomst van de Zaanse Schans. Met dit besluit werd een richting vastgesteld voor een toekomstbestendig exploitatiemodel, waarin investeringen in erfgoed, leefbaarheid en veiligheid structureel mogelijk worden gemaakt. Voor het Zaanse Museum betekende dit besluit een bevestiging van zijn rol als één van de erfgoedpartners die gezamenlijk verantwoordelijkheid dragen voor het behoud en de doorontwikkeling van de Zaanse Schans. In september 2025 hebben de erfgoedpartijen met de gemeente een samenwerkingsconvenant ondertekent voor een duurzame toekomst van de Zaanse Schans.

In 2025 leverde het museum een actieve bijdrage aan de verdere uitwerking van deze plannen, in nauwe samenwerking met de gemeente en de andere partners, met als uitgangspunt dat het erfgoed toegankelijk blijft voor inwoners en betekenisvol voor bezoekers.

De ontwikkelingen rond de Zaanse Schans onderstrepen het belang van samenwerking en lan-

getermijndenken. Het Zaanse Museum bevindt zich daarbij op het snijvlak van museale autonomie en collectieve verantwoordelijkheid. In 2025 is verder gebouwd aan wederzijds vertrouwen, gezamenlijke ambities en een gedeeld verhaal, waarin het Zaanse erfgoed niet alleen wordt behouden, maar ook toekomstgericht wordt gepresenteerd.

In 2025 zijn het Zaanse Museum en Stichting de Zaanse Schans gestart met de voorbereidingen voor de integratie van beide organisaties, in het licht van de ontwikkelingen op de Zaanse Schans naar aanleiding van het raadsbesluit van 22 mei 2025. Dit besluit markeerde een omslag naar een meer gereguleerde en toekomstgerichte inrichting en exploitatie van het gebied, waarbij behoud van erfgoed, beheersbaarheid van bezoekersstromen en duurzame organisatiekracht centraal staan. De integratie sluit aan bij de gezamenlijke ambitie om te komen tot één robuuste en samenhangende werkorganisatie die de toegenomen bestuurlijke, financiële en operationele opgaven kan dragen. In 2026 krijgen de voorbereidingen voor de integratie verdere contouren. Beide organisaties hebben vastgesteld dat de huidige situatie, met twee afzonderlijke maar in de praktijk sterk verweven organisaties, op termijn onvoldoende robuust is om de beleidsmatige en uitvoerende verantwoordelijkheden op en rond de Zaanse Schans adequaat te realiseren. De beoogde samenvoeging biedt tevens ruimte voor een eventuele latere aansluiting van andere erfgoedorganisaties binnen het gebied. Het voornemen is om per 1 januari 2027 beide organisaties samen te voegen.

Tot slot rest mij niets anders dan alle partners, instellingen, fondsen, medewerkers en vrijwilligers die het Zaanse Museum in 2025 hebben gesteund en bijgedragen aan onze activiteiten en professionalisering hartelijk te bedanken. Hun betrokkenheid en inzet vormen de basis onder alles wat het museum doet. Samen blijven we werken aan een Zaanse Museum dat midden in de samenleving staat en waarin het verleden, heden en de toekomst van de Zaanstreek elkaar blijven ontmoeten.

Marieke Verweij
Directeur-bestuurder

Juni 2026

1. PRESENTATIE & EDUCATIE

Tentoonstellingen

Tentoonstelling Ode aan Nederland, Jimmy Nelson (t/m 24 januari)

De fototentoonstelling Ode aan Nederland in het Zaan Museum was de laatste presentatie van deze reizende tentoonstelling. Jimmy Nelson portretteerde twintig Nederlandse gemeenschappen. Zijn tocht door het land voerde van Zeeland tot Friesland langs de laatst overgebleven dragers van traditionele streek- en klederdracht. Zo ook hier in de Zaanstreek. In 2020 fotografeerde Jimmy Nelson de leden van de Zaanse Kaper in Zaanse streekdracht op de Zaanse Schans. Het leidde tot de publicatie 'Between the Sea and the Sky' het resultaat is geworden en een reizende tentoonstelling 'Ode aan Nederland'.

Voor deze tentoonstelling gaf het Zaan Museum aan ontwerper Naroush Nelson, zoon van Jimmy Nelson, een opdracht, dat resulteerde in een groot hangend kunstobject, als extra beeldelement in de tentoonstelling.

Naast een opening vond er ook een slotevenement plaats, waarbij er een parade over de Zaanse Schans was met alle kostuumgroepen in volle glorie aangekleed. Elke groep kreeg van Jimmy Nelson hun eigen portret als originele ingelijste afdruk.

Fotopresentatie Zaanse Schans (1 februari t/m 30 september)

De Zaanse Schans is wereldberoemd en wordt jaarlijks door meer dan 2,5 miljoen toeristen bezocht. Maar wat is de Zaanse Schans eigenlijk? Een authentiek dorp, een openluchtmuseum of een toeristische plek met alleen maar reconstructies? De Zaanse Schans bestaat sinds 1963 en werd bedacht door architect Jaap Schipper, als ode aan de Zaanse bouwkunst. Schipper zag dat steeds meer authentieke Zaanse gebouwen verdwenen omdat ze plaats moesten maken voor industrie en stadsuitbreiding. Om de panden te redden van de sloop, ontwierp hij een reservaat waar huizen en molens uit de hele Zaanstreek werden geplaatst en 5 gerestaureerd. De foto's in deze expositie tonen de Zaanse Schans in aanbouw en het spectaculaire transport van Zaanse panden over land en water.

Tentoonstelling Polderen. Zet het land naar je hand (vanaf 16 oktober)

Een groot deel van de Nederlanders woont in de polder, onder zeeniveau. Met de tentoonstelling Polderen. Zet het land naar je hand nam het Zaan Museum dit wereldberoemde fenomeen eens goed onder de loep. Hoe is het om te leven op land dat nog net geen water is? En wat voor impact had de immer aanwezige dreiging van overstromingen op de mensen die hier voor ons woonden? Aan de hand van unieke voorwerpen en menselijke verhalen laat Polderen. Zet het land naar je hand verleden, heden en toekomst samenkomen in een landschap waar mens en natuur elkaar steeds opnieuw moeten vinden.

De opening van deze tentoonstelling viel samen met de Maand van de Geschiedenis. Het thema van deze Maand, 'Natuurlijk', sloot perfect aan op de inhoud van de tentoonstelling. De tentoonstelling kende een rijke programmering van lezingen en een ontmoeting met een kunstenaar, tot een boottocht door de Kalverpolder in de schemer.

Samen met het Molenmuseum, dat tegelijkertijd de tentoonstelling Het Kalf en de Waterwolf organiseerde, werd in de voorjaarsvakantie voor gezinnen met kinderen een Poldersafari georganiseerd. Met verrekijker en kompas in de hand gingen ze op onderzoek uit in de Kalverpolder.

**Presentatie Groetjes uit de Spaghettiflat
(vanaf 14 januari)**

In Zaandam Zuid staat de Spaghettiflat, een bijzondere flat met een unieke naam. De speelse familietentoonstelling Welkom in de Spaghettiflat laat zien hoe migranten al eeuwenlang de Zaanstreek met hun tradities en spullen hebben gevormd.

In ieder appartement van de flat wachtte een verrassing, want dat meneer De Boer op nr. 116 ook afstamt van mensen die hier naartoe kwamen voor werk, zie je niet meteen tot je beter kijkt en luistert.

Bij deze tentoonstelling werd een museumles voor schoolklassen aangeboden.

Presentatie Waar wij wonen (vanaf 30 januari)

In deze tentoonstelling, geïnspireerd door het Verkade-album met dezelfde naam uit 1937 wordt stilgestaan bij Jac. P. Thijsse interesse in zowel het natuurlijke landschap van Nederland als de technologische vooruitgang. De tentoonstelling combineert aquarellen en tekeningen uit het boek met etsen van de Zaanse kunstenaar Karel Wetselaar.

In 2025 verschenen twee boeken over Jac. P. Thijsse. De auteur van het essay van de Maand van de Geschiedenis Eva Vriend gaf een lezing en Dik van der Meulen presenteerde zijn boek Meester in het Paradijs (uitgeverij Querido) in het Zaanse Museum.

Activiteiten en Educatie

Schatten van de Zaanse Schans

Samen met Stichting de Zaanse Schans, Vereniging de Zaanse Molen en Museum Zaanse Tijd werd een kijkwijzer over de Zaanse Schans ontwikkeld voor bezoekers die een Zaanse Schans Card kochten. Met deze kijkwijzer kregen zij meer informatie over de historie van de Zaanse Schans en werden ze uitgenodigd de minder gebaande paden van het gebied te kiezen.

Verhalen van de Zaanse Schans

De nieuwe lezingenreeks Verhalen van de Zaanse Schans is een samenwerking met Stichting de Zaanse Schans, Vereniging de Zaanse Molen en Museum Zaanse Tijd en maakt het mogelijk om een lokaal publiek inhoudelijke verdieping te bieden rondom thema's die relevant zijn voor de Zaanse Schans of de erfgoedorganisaties die er aanwezig zijn. De volgende lezingen werden georganiseerd: 400 jaar arbeidsmigratie in de Zaanstreek (Zaans Museum), Luilak (Vereniging Zaanse Molen, door omstandigheden geannuleerd), Vloeibare tijd (Museum Zaanse Tijd).

'Giving Back' Finnisage Ode aan Nederland

Tijdens een drukbezochte laatste dag van de tentoonstelling Ode aan Nederland vonden verschillende activiteiten plaats, werd een modeshow georganiseerd over de Zaanse Schans en ontvingen de deelnemende klederdrachtgroepen de foto die Jimmy Nelson van hen had gemaakt.

Tex Lab

In het Tex Lab konden bezoekers verschillende handwerktechnieken uitproberen. Daarnaast werden in het kader van de tentoonstelling Ode aan Nederland twee Masterclasses georganiseerd in samenwerking met de Craft Council

Iftar

In samenwerking met NewBees, een organisatie voor nieuwkomers in de Zaanstreek, organiseerde het Zaans Museum tijdens de Ramadan een Iftar in het Zaans Museum. Voor het breken van de vasten kregen de aanwezigen een kennismakingsronde in het museum. Tijdens de maaltijd werd meer informatie gegeven over de maand Ramadan en kregen de aanwezigen de kans elkaar beter te leren kennen.

Vrijheidsmaaltijd

Op 5 mei nam het Zaans Museum deel aan de Vrijheidsmaaltijd. Bezoekers en Zaanse wijkbewoners werden uitgenodigd om gratis een kop soep te eten en met elkaar in gesprek te gaan over de betekenis van vrijheid.

ZaanPride

In samenwerking met debatcentrum De Vonk en de Zaanse Regenboog vond ik het Zaans Museum een debat plaats in het Zaans Museum. Het thema van dit evenement was "Queer zijn in een veranderende wereld", waarbij sprekers en publiek in gesprek gingen over de geschiedenis, actualiteit en toekomst van seksuele en genderdiversiteit.

Voorleesuur

Voor gezinnen met kleuters werd driemaal een voorleesuur georganiseerd in het Museumcafé.

Opening tuin Czaar Peter Huisje

Na een grondige verbouwing in 2024 en 2025 werd in het voorjaar van 2025 de tuin van het Czaar Peter Huisje feestelijk geopend.

Maand van de Geschiedenis

Het thema van de Maand van de Geschiedenis was 'natuurlijk'. In het kader van de tentoonstelling Polderen. Zet het land naar je hand werd een activiteitenprogramma aangeboden: een lezing van Eva Vriend, die het essay van de Maand van de Geschiedenis schreef, Lotte Jenssen gaf een lezing over de cultuurvorming als gevolg van watersnoodrampen en een serie vaartochten door de Kalverpolder in samenwerking met de

Vrienden van de Kalverpolder moest wegens weersomstandigheden worden uitgesteld naar het voorjaar van 2026.

Herfstvakantie Polderlab

Tijdens de herfstvakantie konden gezinnen met kinderen in het Polderlab creatief aan de slag. Deze activiteiten sloten aan bij de tentoonstelling Polderen. Zet het land naar je hand.

Tussen Kunst en Kitsch

In het Zaans Museum werd een uitzending van Tussen Kunst en Kitsch opgenomen. Experts bekeken de meegebrachte objecten aan tafels verspreid door het museum en stonden in de Verkade Experience, De Zaanstreek Maakt het en Polderen. Zet het land naar je hand. Het Kunstplein was voor een dag opnamestudio.

Sinterklaas

In november werd een gezamenlijke activiteit georganiseerd in de vorm van een speurtocht langs erfgoedpartners en ondernemers op de Zaanse Schans. Het Zaans Museum nam bij de organisatie en de marketing en communicatie hiervan het voortouw.

Onderwijs

Een deel van het onderwijsaanbod van het Zaans Museum is onderdeel van het Cultuurmenu van Fluxus. Daarnaast kunnen museumlessen ook direct door scholen worden geboekt. In 2025 bood het Zaans Museum de volgende programma's aan: Nijvere Neeltje (groep 1 t/m 4 - Cultuurmenu), De wereld van chocolade (groep 5 t/m 8 - Cultuurmenu) en Kunstkijken! Van Monet tot Design (groep 3 t/m 8 - Cultuurmenu), Zaans Museum in de Klas (groep 6 t/m 8), Welkom in de Spaghettiflat (groep 4 t/m 6) en De Zaanstreek maakt het! (groep 5 t/m 8). De VWO plus klas van het Michael college heeft hun omgevingsproject in samenwerking met het Zaans Museum gedaan.

Het Zaans Museum ontving 174 kinderen via een BSO bezoek, 2826 basisschoolleerlingen, en 1010 leerlingen van het VO.

2. COLLECTIE

Project herkomstonderzoek sits

In 2025 is gestart met het Herkomstonderzoek naar de 18e-eeuwse kledingstukken gemaakt van sits. Eeuwenlang werd in India sits gemaakt. Vanaf de 17e eeuw werden deze stoffen door de VOC naar Nederland geïmporteerd. Vanwege de populariteit van de stof werd deze al snel nagemaakt in Europa. Ook in de Zaanstreek was sits zeer geliefd en werd er kleding van gemaakt. In de omvangrijke mode collectie van het Zaanse Museum bevinden zich veel achttiende-eeuwse kledingstukken waarvan aangenomen werd dat dit Indiase sits is. Expertise ontbrak om de Indiase en de Europese stoffen van elkaar te onderscheiden. Daarom is het onderzoek gestart naar deze objecten. Voor de objecten werd onderzocht of het materiaal sits uit India is of in Europa gemaakte katoendruk. Naar de objecten die gemaakt zijn van sits wordt in 2026 herkomstonderzoek gedaan. Dit project is mogelijk gemaakt door de Regeling Herkomstonderzoek van het Consortium Koloniale Collecties.

Collectieregistratie

De collectieregistratie is in 2025 gemigreerd vanuit Adlib naar Axiell. Ook de Collectie Online is vernieuwd.

Collectiebeheer

In 2025 zijn onderstaande objecten uit de collectie ontzamd. De afstoting vond plaats volgens de Leidraad Afstoting Museale Objecten (LAMO). De objecten zijn zoveel mogelijk herplaatst.

Zichtbaarheid van de collectie

Op 4 oktober 2025 was ZOV-01889 Boomstamgraf uit Zaandam te zien in het tv-programma 'Kijken met Caspers'. Hierin neemt kunstenaar en restaurator Charlotte Caspers je mee op reis langs het wonderlijke dat ons omringt. Elke aflevering heeft een ander onderwerp: zeewier, vlinders, bomen, zand, bijenwas en papier. Ze bezoekt hiervoor allerlei plekken en tekent, ruikt, proeft en schildert wat ze ziet. In de aflevering BOMEN was ons boomstamgraf te zien. Caspers gaat in gesprek met gemeentelijk archeoloog Piet Kleij (Zaandam). De opnames zijn gemaakt in ons depot.

Derin Bulat, stagiaire bij Team Collectie heeft onderzoek gedaan naar mitaines en naar het groene damasten korset en hier twee artikelen over geschreven voor Modemuze.

Zie bijlages voor beeldaanvragen, bruiklenen en afstotingen.

3. MARKETING & COMMUNICATIE

BEZOEKERS

Zaans Museum	92.600
Wevershuis	8.943
Czaar Peterhuisje	12.780
Hembrug Museum	507
Totaal aantal bezoekers:	114.830

De website werd door totaal 132.423 gebruikers 175.731 keer bezocht

Op social media was vooral de content rond de tentoonstelling *Polderen. Zet het land naar je hand* populair. Ook de modeshow op de Zaanse Schans, waarmee de tentoonstelling *Ode aan Nederland* van fotograaf Jimmy Nelson feestelijk werd afgesloten, trok veel aandacht.

Het Zaans Museum heeft in 2025 bovendien een goede zichtbaarheid in de media gerealiseerd. Naast aandacht in diverse regionale media was het museum ook te zien in landelijke uitzendingen van Hart van Nederland, RTL Nieuws en Kijken met Caspers van AvroTros. Daarnaast vonden opnames van Tussen Kunst & Kitsch plaats in het museum.

Een belangrijk onderdeel van de communicatie-inspanningen was de campagne rondom de tentoonstelling *Polderen. Zet het land naar je hand* en het bijbehorende programmering. Hiermee wist het museum een breed publiek te bereiken en bezoekers actief bij de thematiek van de tentoonstelling te betrekken.

Ook is de samenwerking met andere erfgoedlocaties op de Zaanse Schans verder versterkt. Dit resulteerde onder meer in succesvolle gezamenlijke programmering, zoals SinterSchans. Daarnaast werd met de reeks Verhalen van de Schans een nieuwe stap gezet in de samenwerking tussen de verschillende erfgoedpartners op de Zaanse Schans, waarmee bezoekers op verschillende manieren kennis konden maken met het erfgoed en de verhalen van de Zaanse Schans.

4. BEDRIJFSVOERING

Op basis van het meerjaren onderhoudsplan (MJOP) is een deel van het achterstallige groot onderhoud van het Zaans Museum uitgevoerd. Gemeente Zaanstad heeft hiervoor in 2023 een subsidie verstrekt.

De kritische hoofdcomponenten van de klimaatinstallatie van het hoofdgebouw zijn vervangen en de besturing is herzien en geoptimaliseerd. Met de inzet van een warmtepomp en energiezuinige motoren in de luchtbehandelingsinstallatie is tevens een belangrijke verduurzamingslag gerealiseerd. Uit controlemetingen blijkt dat het binnenklimaat voldoet aan de gestelde eisen voor temperatuur en relatieve luchtvochtigheid. Hiermee zijn de museale condities conform de geldende (landelijke) standaarden waardoor bij bruiklenen kan worden beschikt over betrouwbare facility reports.

Verder zijn op het gebied van verduurzaming diverse maatregelen gerealiseerd. Het merendeel van de gebouwgebonden verlichting is vervangen door led-verlichting. In het kantoorgedeelte is het ventilatiesysteem vernieuwd en voorzien van warmteterugwinning. Van het hoofdgebouw zijn delen van het isolatieglas vervangen vanwege beschadigingen en lekkages en ter verbetering van de energieprestatie. Bij het uitzichtpunt van het object is naast het isolatieglas, het houtrot hersteld en de gevelpanelen vervangen. De uitgevoerde energiebesparende maatregelen bij het hoofdgebouw hebben geresulteerd in een reductie van het gasverbruik van ca. 30% en een reductie van het stroomverbruik van ca. 27%.

Op het gebied van brandveiligheid zijn brandwerende afdichtingen hersteld, brandkleppen in luchtkanalen toegankelijk gemaakt, brandwerend glas en -deuren vervangen en brandwerende voorzieningen aangebracht.

Binnen de beveiliging zijn onder andere het camerasysteem en de toegangscontrole vernieuwd en is het bliksembeveiligingssysteem van het hoofdgebouw hersteld.

5. PERSONEEL & ORGANISATIE

Inrichting organisatie & organogram

Het Zaanse Museum is een middelgroot museum met een loyaal en hardwerkend team. We zijn trots op onze medewerkers. Zonder hun inzet geen Zaanse Museum. Onze basisformatie bestond eind 2025 uit 58 (36 fte) betaalde medewerkers, waarbij we voornamelijk parttime dienstverbanden hebben en een aantal flexibele contracten. Daarnaast kan het museum leunen op een fijne en stabiele groep vrijwilligers en jaarlijks een grote groep stagiairs.

Het Zaanse Museum is een kleine organisatie waarbij we streven naar een eenvoudige organisatiestructuur. Er is één directeur-bestuurder, die samen met het Hoofd Presentaties & Erfgoed, Hoofd Publiek & Commercie, Hoofd Financiën, Hoofd Bedrijfsvoering en de Senior HR-adviseur in 2025 het Management Team vormde. De directeur-bestuurder wordt gecontroleerd door een Raad van Toezicht. Het MT vormt de dagelijkse leiding van de hoofddomeinen binnen het museum (Presentatie, Educatie en Collecties). De artistieke koers is belegd bij de directeur-bestuurder en het hoofd Presentaties & Erfgoed. De zakelijke leiding ligt bij de directeur-bestuurder en het Hoofd Financiën.

Flexibele schil

Het museum werkt sinds 2025 voor het bemensen van de piek in het hoogseizoen tussen maart en oktober met een flexibele schil van seizoenskrachten die we via Superstaff betrekken. Daarnaast werken we met zzp'ers voor de opbouw van tentoonstellingen, bij presentatie, marketing en communicatie, fondsenwerving en huisvesting. Dit zijn gewaardeerde samenwerkingspartners en we betalen ze eerlijk en conform de gangbare tarieven in de museumsector.

Vrijwilligers

Onze grote groep van zo'n 60 enthousiaste vrijwilligers is een belangrijke kracht. Ze zijn onmisbaar. Ze werken voor- en achter de schermen, geven rondleidingen aan scholen op de Zaanse Schans en het Hembrugterrein en ondersteunen de technische dienst. Ze zijn belangrijke ambassadeurs van de Zaanstreek. Juist omdat de meeste van onze vrijwilligers uit de Zaanstreek komen zien we hun bijdrage als meer dan 'helpende handen'. Het werken met deze Zaanse medewerkers is ook een vorm van co-creatie met de streek. Hun verhalen en kennis zijn van grote waarde.

Stageplekken

Het Zaanse Museum is een geliefde stageplek. Jaarlijks is er een grote groep stagiairs van het ROC Regio college die via de leisure, toerisme en hospitality opleidingen stage lopen in de front-office. Jaarlijks zijn er ook een aantal stagiairs van het Reinwardt College (onderdeel van de Hogeschool van Amsterdam), de Breitner Academie (onderdeel van de Hogeschool van Amsterdam), en de UvA. We vinden het belangrijk om onze kennis en ervaring te delen en zijn op onze beurt blij met de kennis en frisse energie die de stagiairs meebrengen.

Personeelsontwikkeling

Het Zaanse Museum staat wat betreft de toekomst voor een aantal uitdagingen die veelomvattend zijn. Inhoudelijk wil het museum zich meer richten op haar museale kerntaken – en minder op randzaken - en lokale doelgroepen naar zich toehalen om relevanter te worden voor de regio en niet alleen voor toeristen. Dit vraagt een meer dynamische programmering van tentoonstellingen en actieve bijdrage van Sales en Educatie. Van de huidige en eventueel toekomstige medewerkers worden in lijn met deze ontwikkeling andere vaardigheden gevraagd. Hier moet actief op gestuurd worden en medewerkers bewust gemaakt van de persoonlijke en vakmatige ontwikkeling die het van hen vraagt.

Afdelingshoofden en teamleiders hebben een actieve rol in het begeleiden van de ontwikkeling van mensen richting de toekomst. De externe middelen voor personeelsontwikkeling zijn beperkt. Daardoor is gekozen het accent voor ontwikkeling te leggen op het vergroten van het bewustzijn en duidelijkheid over de verwachtingen vanuit de organisatie, inhoud van functies, zelfontwikkeling, zelfsturing en management- coaching vaardigheden.

In 2025 is de samenwerking gecontinueerd met trainingsbureau TripleWin om de samenwerking in de organisatie te verbeteren. Alle medewerkers hebben één of meerdere trainingen gevolgd. Ook zijn er intern diverse trainingen opgezet, om kennis en vaardigheden te versterken, bijvoorbeeld op het gebied van feedback geven en talent benutten.

Competentie-ontwikkeling

In 2024 is een nieuw functiehuis ingevoerd, gebaseerd op de systematiek van de Museumvereniging. De invoering van dit functiewaarderingssysteem biedt handvatten en duidelijkheid voor medewerkers en leidinggevenden. Met deze functieprofielen als basis is ook een eenduidige gesprekscyclus geïntroduceerd, waarbij jaarlijks doelen worden gesteld op individueel en teamniveau. Deze doelen worden geëvalueerd door tussentijdse gesprekken met medewerkers (bila's). In 2025 is aan deze gesprekken de ontwikkeling van competenties toegevoegd, die per functie zijn vastgesteld. Ook is er vanuit HR meer monitoring geweest over het proces van het voeren van goede evaluatiegesprekken, om zowel de tijdigheid als de kwaliteit te verbeteren.

Administratieve organisatie

Er is in 2025 sterk ingezet op het efficiënter maken van de administratieve organisatie, waaronder de HR- en salarisadministratie. Denk hierbij aan taakscheiding, het digitaliseren van de personeelsdossiers, het standaardiseren van HR processen en ook het inrichten van een nieuw roosterpakket voor de rooster gebonden functies, die koppelt met ons personeelsinformatiesysteem.

6. GOVERNANCE

Museum, het samenwerkingsverband met de erfgoedpartijen op de Zaanse Schans en vooroverleg met de gemeente Zaanstad.

Ondernemingsraad

In 2025 zijn er zes advies- en instemmingsverzoeken door de directeur-bestuurder voorgelegd aan de ondernemingsraad. Dit betroffen het invoeren van het personeelshandboek, het cameraprotocol, het inlenen van medewerkers voor het hoogseizoen, de nieuwe arbodienst, het inhuren van een adviesbureau ter ondersteuning van de integratie van Stichting de Zaanse Schans en het Zaanse Museum en de verlenging van het contract met onze Pensioenverzekeraar. De ondernemingsraad heeft met alle advies- en instemmingsverzoeken, na goed overleg en soms enkele aanvullingen, ingestemd. De directeur-bestuurder en ondernemingsraad hebben in 2025 geregeld formeel en informeel overleg gehad. De Raad van Toezicht heeft in 2025 twee keer met de ondernemingsraad vergaderd.

Samenwerking Zaanse Schans

In 2024 is door de samenwerkende erfgoedpartijen besloten om de samenwerking en bijhorende governance nog niet te formaliseren. Wel zijn er een werkgroep en stuurgroep geformeerd. In de werkgroep hebben de vier directeuren van de organisaties zitting. In de stuurgroep een lid uit de Raad van Toezicht of Raad van Bestuur van iedere organisatie. Namens het Zaanse Museum is dat de voorzitter van de Raad van Toezicht. In 2025 is dit gecontinueerd.

Fair Practice Code

Stichting Zaanse Schans Museum onderschrijft de Fair Practice Code en hiermee een eerlijke, duurzame en transparante bedrijfsvoering. Onze medewerkers, stagiairs, vrijwilligers en freelancers krijgen een marktconforme vergoeding. We honoreren kunstenaars volgens de richtlijn van het Mondriaan Fonds, respecteren auteursrecht en gaan zorgvuldig om met publicatie van foto's van kunstwerken en bijschriften.

Code Diversiteit & Inclusie

Stichting Zaanse Schans Museum onderschrijft en werkt hard aan de implementatie van de Code Diversiteit & Inclusie. Het museum heeft sinds 2021 een beleid diversiteit en inclusie en organiseert structureel publieksprogrammering. Ook bij het verwerven van collectie hebben we oog voor diversiteit en inclusie. Het Zaanse Museum heeft zich gecommitteerd aan het Actieplan Kunst & Cultuur Inclusief van de gemeente Zaanstad en werkt hiermee met andere Zaanse culturele instellingen aan een diverser cultureel klimaat op het gebied van programmering, partnerschappen, personeel en publiek.

7. FINANCIËN

Het Zaan Museum was 2025 gestart met een fikse bezuiniging in afwachting van de besluitvorming door de gemeente Zaanstad over de toekomst van de Zaanse Schans. Onderdeel van deze besluitvorming was financiering voor de exploitatie van het museum. Tot dit besluit genomen was, heeft het Zaan Museum bezuinigd. Dat betekent dat de museumlocaties de Kuiperij en het Wevershuis gesloten waren. Ook het Czaar Peterhuisje was beperkt open. Verder is de programmering teruggebracht tot het minimale, net als de personele formatie door ontstane vacatures niet in te vullen.

De gemeente Zaanstad ondersteunt de exploitatie van het Zaan Museum met een jaarlijkse exploitatiesubsidie, zodat het museum haar basistaken kan uitvoeren. Op hoofdlijnen worden afspraken gemaakt over beleid en prestaties. Het organiseren van (grotere) tentoonstellingen vanuit de eigen exploitatie is niet mogelijk en hiervoor werft -voor zover mogelijk- het museum extra gelden bij fondsen, stichtingen en het bedrijfsleven. In 2024 en 2025 is een additionele subsidie van gemeente Zaanstad ontvangen voor het aanpakken van het achterstallige groot onderhoud van de huisvesting, totaal €900.000. In 2025 is een bedrag van €560.752 (2024: 339.248) verantwoord onder Subsidies. Verder heeft het Zaan Museum voor de jaren 2025 en 2026 een aanvullende exploitatiesubsidie van de gemeente Zaanstad ontvangen voor totaal €500.000, waarvan €170.000 voor 2025.

De eigen inkomsten van het Zaan Museum bedragen in 2025 40,6% van de totale inkomsten. Zonder de onderhoudssubsidie zou dat 46,6% zijn. In 2024 was dit 44,8%.

Het verslagjaar 2025 is afgesloten met een positief exploitatiesaldo van € 32.956 (2024 verlies van €420.112).

Voor de renovatie tuin Czaar Peterhuisje is in het verleden een bestemmingsreserve gevormd. De gemaakte kosten in 2025 €40.208 worden onttrokken aan de gevormde bestemmingsreserve. Het resterende resultaat van + €73.165 wordt toegevoegd aan de algemene reserve waardoor deze uitkomt op - €938.169 (2024: - €1.011.333).

De stichting heeft een negatief vermogen. Doelstelling van de stichting is om het vermogen te laten groeien tot een niveau waarmee onverwachte tegenslagen en risico's naar redelijkheid opgevangen kunnen worden. En ook om te kunnen reserveren voor het vernieuwen van de museale presentatie, collectie verwervingen en (groot) onderhoud aan en verbeteringen van de huisvesting.

De eigendomssituatie van het museumgebouw (beide panden) vormt een belangrijk aandachtspunt. De gebouwen zijn eigendom van Stichting de Zaanse Schans, terwijl het Zaan Museum verantwoordelijk is voor het onderhoud. Het Zaan Museum beschikt niet over de financiële middelen om het groot onderhoud uit te kunnen voeren.

Bij de aanvraag van de subsidie 2025 in juni 2024 werd nog uitgegaan van een negatief exploitatiesaldo van €-516.373. Dit resulteerde in flinke aanvullende bezuinigingen voor de gehele organisatie. Locatie Kuiperij en Wevershuis zijn gesloten, het reguliere onderhoud alleen het minimale en verregaande bezuinigingen op de museale functie. Bij de start van 2025 werd gestuurd op een "nul" begroting. Na het indienen van de subsidie aanvraag zijn in het najaar gesprekken opgestart met Gemeente Zaanstad over een aanvullende exploitatie subsidie. In september 2025 ontving het Zaan Museum een schriftelijke bevestiging van toekenning van een aanvullende exploitatiesubsidie van €500.000 voor de periode mei 2025 t/m april 2026. In deze jaarrekening is deze subsidie voor 1/3 meegenomen (€170.000) gebaseerd op de uitgevoerde activiteiten. Het resterende deel 2/3 wordt in 2026 verantwoord.

De financiële positie in het verslagjaar blijft precair en kwetsbaar. Niet alle taken kunnen in de huidige situatie volledig worden uitgevoerd en er is beperkte ruimte voor noodzakelijke vernieuwing en innovatie. De financiële positie van het museum is op korte termijn beheersbaar, maar op langere termijn onvoldoende toekomstbestendig.

Het is voor de continuïteit van het Zaan Museum van groot belang dat de financiële positie versterkt wordt enerzijds door te participeren in een duurzaam exploitatiemodel op de Zaanse Schans zoals voorzien door de gemeente Zaanstad en anderzijds door taken die het museum vervult ten behoeve van de Zaanse Schans te integreren in een verregaande samenwerking tussen Stichting Zaanse Schans en Stichting Zaan Museum.

Baten

Entreegelden

In 2025 zijn de inkomsten uit entreegelden uitgekomen op €955.051 (2024: €640.142).

De bezoekersaantallen zijn in 2025 uitgekomen op 115.530 (2024: 163.501). In 2025 zijn de museumlocaties Wevershuis en Kuiperij grotendeels dicht geweest. Daarnaast is ook de museumlocatie Czaar Peterhuisje vaak dicht geweest. De sluiting van deze drie museumlocaties is het gevolg van noodzakelijke bezuinigingen. De lagere aantallen ten opzichte van 2024 zijn ook beïnvloed door het uitvoeren van de pilot Drukbeheersing & Entreegelden op de Zaanse Schans van begin juni tot eind augustus 2024. Dit zorgde voor een lagere ticketprijs en hogere bezoekersaantallen. De gemiddelde toegangsprijs in 2025 is uitgekomen op €9,81 (2024: €8,18).

Arrangementen/Museumcafe/Museumshop

Door de toenemende drukte op de Zaanse Schans en de publieksfunctie die het museum daarbij vervult, zijn de inkomsten uit arrangementen, museumcafé en museumshop in 2025 uitgekomen op €649.571 (2024: €506.239).

Subsidies

In 2025 is door gemeente Zaanstad de reguliere exploitatiesubsidie van €1.868.757 verstrekt (2024: €1.798.177). Daarnaast heeft de gemeente Zaanstad in 2025 een eenmalige aanvullende subsidie verstrekt van €170.000 (2024: €104.000).

De gesprekken met gemeente Zaanstad in 2023 hebben in 2024 geleid tot een subsidie toezegging van maximaal €900.000 voor het aanpakken van achterstallig groot onderhoud. Daarvan is €339.248 als subsidie geboekt in 2024 en het resterende deel €560.752 in 2025.

Overig

De post overige inkomsten is gedaald naar €174.173 (2024: €395.664). De daling wordt veroorzaakt door de uitgevoerde pilot op de Zaanse Schans in 2024. In 2024 stond onder de overige inkomsten €277.140. Dit betrof grotendeels een compensatie voor gederfde inkomsten als gevolg van de pilot Drukbeheersing & Entreegelden.

Lasten

Huisvesting

De huisvestingskosten in 2025 waren €1.150.942 (2024: €812.590). De stijging is veroorzaakt door een aanvullende dotatie aan de voorziening voor groot onderhoud voor de gevel van de Verkade Experience €515.589. De dotatie in 2025 aan de voorziening groot onderhoud is daardoor fors hoger met €723.089 ten opzichte van €207.500 in 2024. Kosten voortkomende uit het project achterstallig groot onderhoud (voor zover niet opgenomen in de voorziening) bedroegen €33.225 (€103.003 in 2024) en er is €40.208 uitgegeven aan verlichting en tuinherinrichting Czaar Peterhuisje. Voor dit laatste is in 2023 een bestemmingsreserve gevormd. Vanaf 2025 wordt geen huur meer betaald aan Stichting Zaanse Schans voor de museumlocatie Wevershuis en Kuiperij (2024: €42.326).

Personeelskosten

De personeelskosten zijn in 2025 uitgekomen op €2.654.379 (2024: €2.790.617). In 2025 is gestart met de externe inhuur voor onze publieksmedewerkers voor het hoogseizoen. Hierdoor zijn we flexibel om voor het laagseizoen het aantal medewerkers weer af te schalen. Dit resulteert in een verschuiving van €232.000 van de post salarissen naar de post in- en uitleenkrachten. De lonen zijn door gemaakte CAO Gemeente afspraken in 2025 gestegen met 3,85%.

Kantoorkosten

De kantoorkosten zijn in 2025 €111.800 (2024: €103.949). Dit wordt onder andere veroorzaakt door in gebruik name en eenmalige kosten voor de inrichting van andere software toepassingen.

Algemene kosten

De algemene kosten zijn gestegen in 2025 naar €140.314 (2024: €114.248). De grootste stijging zit bij accountantskosten (€16.000). Daarnaast zijn ook de kosten voor de gemakkelikhedenretributie verder toegenomen. Deze belasting wordt berekend per bezoeker en afgedragen aan Gemeente Zaanstad.

Marketing

De marketingkosten zijn uitgekomen op €42.811 (2024: €57.773).

Museale kosten

De museale kosten zijn in 2025 op €215.394 uitgekomen. Dat is lager dan in de voorgaande jaren 2024 (€288.757) en 2023 (€389.083). De museale presentatie zijn minder uitgebreid en daardoor ook minder kostbaar.

8. RISICO'S EN ONZEKERHEDEN

De directeur-bestuurder onderkent voor de komende periode de volgende risico's en onzekerheden:

- Krappe exploitatie komende jaren
- Achterstallig onderhoud & verduurzamingsopgave

Krappe exploitatie komende jaren:

Het Zaans Museum heeft in 2025 stevig bezuinigd op alle bedrijfsonderdelen. De museale kerntaak is hierbij behoorlijk geraakt. Voor 2026 heeft het Zaans Museum een sluitende begroting. De exploitatie van het Zaans Museum blijft echter krap en de museale kerntaak blijft daardoor, net als de afgelopen jaren onder druk staan. De krappe exploitatie wordt veroorzaakt door CAO stijgingen, hogere energieprijzen en (bouw)kosten voor het achterstallig onderhoud. Indexeringen van subsidies en inkomsten houden geen gelijke tred. Daarnaast zijn er momenteel geen middelen om geld te kunnen reserveren om op termijn onze vaste presentatie te kunnen vervangen, hetgeen op enig moment wel moet gebeuren om aantrekkelijk te blijven voor bezoekers. Het Zaans Museum heeft momenteel geen eigen vermogen om tegenvallers op te kunnen vangen.

Achterstallig onderhoud & verduurzamingsopgave

Zoals genoemd in het hoofdstuk over Bedrijfsvoering kampt het museum met achterstallig onderhoud. De door de gemeente Zaanstad verkregen subsidie van maximaal 900.000,- dekte daarvan slechts een deel. Ook voor de komende jaren zal geld beschikbaar moeten komen voor het uitvoeren van groot onderhoudsprogramma's, mede om tot verdere verplichte en wenselijke verduurzaming te kunnen overgaan.

De directeur-bestuurder heeft richting gemeente als belangrijkste subsidiënt haar zorgen uitgesproken over de exploitatie, het achterstallig onderhoud en de verwachte verduurzamingsopgave. Aan de andere kant worden concrete stappen gezet voor de vorming van een duurzaam exploitatiemodel op de Zaanse Schans (zie hieronder) waardoor in de toekomst meer financiële armlag verwacht wordt.

9. TOEKOMSTVERWACHTING 2026

De fikse bezuinigingen in 2025 hebben geleid tot een klein positief financieel resultaat in 2025. Dit positieve resultaat wordt negatief beïnvloedt door de stevige dotatie van 515.000 aan de voorziening groot onderhoud in verband met de gevelrenovatie voor de Verkade Experience.

Voor 2026 zien we helaas geen verdere toename van de bezoekersaantallen. Dit zorgt voor een voorzichtige prognose zonder groei voor onze entreegelden. We verwachten wel een verdere positieve ontwikkeling van de eigen inkomsten via het museumcafé, de museumwinkel en de arrangementen ten opzichte van 2025. In 2025 hebben we een aanvullende subsidie ontvangen van gemeente Zaanstad voor de jaren 2025 en 2026. Deze ontwikkelingen zorgen ervoor dat we de museale taken weer kunnen uitbreiden. Zo zal het Wevershuis weer geopend worden in 2026, is het tentoonstellings- en presentatiebudget weer enigszins op niveau en kan een vacature van educatief programmeur weer ingevuld worden. Dit is verwerkt in de begroting.

In 2026 geeft gemeente Zaanstad uitvoering aan het raadsbesluit uit 2025 dat is gericht op een meer gereguleerde en toekomstbestendige inrichting en exploitatie van de Zaanse Schans, waaronder de voorbereiding van de invoering van een verplicht toegangsticket. Het Zaans Museum werkt in dit kader intensief samen met Stichting de Zaanse Schans, andere erfgoedinstellingen, ondernemers en de gemeente aan de ontwikkeling van een gezamenlijke kaartverkoopoplossing en aan nadere samenwerkingsafspraken. Daarnaast wordt in gezamenlijkheid gewerkt aan een samenhangende inhoudelijke programmering voor het gehele gebied. Deze samenwerking is gericht op het versterken van de kwaliteit en zichtbaarheid van het erfgoed, het beter beheersen van bezoekersstromen en het realiseren van een beter afgestemde organisatie van publieksgerichte en museale activiteiten op de Zaanse Schans, zowel op korte als op (middel)lange termijn.

De intensivering van deze samenwerking onderstreept de noodzaak om de organisatie en aansturing rond de Zaanse Schans structureel te versterken. In dat licht zijn het Zaans Museum en Stichting de Zaanse Schans in 2025 gestart met de voorbereidingen voor een mogelijke integratie van beide organisaties, naar aanleiding van het raadsbesluit van 22 mei 2025. Dit raadsbesluit markeerde een omslag naar een meer gereguleerde en toekomstgerichte inrichting en exploitatie van het gebied, waarbij het behoud van erfgoed, de beheersbaarheid van bezoekersstromen en duurzame organisatiekracht centraal staan. De voorbereidingen voor integratie van Stichting de Zaanse Schans en het Zaans Museum sluiten aan bij de gezamenlijke ambitie om te komen tot één robuuste en samenhangende werkor- ganisatie die beter toegerust is op de toegenomen bestuurlijke, financiële en operationele opgaven. In 2026 krijgen deze voorbereidingen verdere contouren. Beide organisaties constateren dat de huidige situatie, met twee afzonderlijke maar in de praktijk sterk verweven organisaties, op termijn onvoldoende robuust is om de verantwoordelijkheden op en rond de Zaanse Schans adequaat te realiseren. De beoogde samenvoeging biedt daarnaast ruimte voor een eventuele latere aansluiting van andere erfgoedorganisaties binnen het gebied. Het voornemen is om per 1 januari 2027 beide organisaties samen te voegen.

In 2026 is een aanvullende vraag gesteld aan de gemeente Zaanstad voor groot onderhoud aan het Zaans Museum, de Verkade Experience en het Czaar Peterhuisje gedaan (totaal 1,7 miljoen). De directeur-bestuurder heeft nauw overleg met de gemeente Zaanstad.

De directeur-bestuurder wil haar waardering uitspreken naar onze medewerkers en vrijwilligers voor hun inzet het afgelopen jaar. We zijn optimistisch gestemd dat we met de ondersteuning van onze medewerkers, vrijwilligers en de gemeente Zaanstad een grote stap gaan zetten naar een toekomstbestendig Zaans Museum en Zaanse Schans.

BIJLAGEN

- I. BALANS
- II. EXPLOITATIEREKENING
- III. BEELDAANVRAGEN, BRUIKLENEN, AFSTOTINGEN

I. BALANS PER 31 DECEMBER

(na voorgestelde bestemming exploitatiesaldo)

ACTIEF			PASSIEF		
	2025	2024		2025	2024
	€	€		€	€
VASTE ACTIVA			Reserves en fondsen		
Materiële vaste activa (1)			Algemene reserve (7)	-938.169	-1.011.333
Inrichting	25.916	24.464	Bestemmingsreserve	82.059	122.267
Inventaris	37.985	37.290	vervanging herinrichting (8)		
Installaties	3.216	5.312		-856.110	-889.066
Som der vaste activa	67.117	67.066	Voorzieningen		
			Voorziening groot onderhoud (9)	1.242.603	1.050.841
VLOTTENDE ACTIVA			Kortlopende schulden		
Vorraden (2)	66.295	44.765	Overlopende projecten (10)	206.838	121.820
Vorderingen			Crediteuren	142.444	166.930
Debiteuren (3)	77.180	109.778	Belastingen en premies sociale verzekeringen (11)	47.198	46.928
Belastingen (4)	53.780	52.512	Overige schulden en Overlopende passiva (12)	264.045	241.082
Overlopende activa (5)	253.981	353.203		660.524	576.760
	384.941	515.493			
Liquide middelen (6)	528.665	111.210	TOTAAL	1.047.018	738.535
Som der vlottende activa	979.901	671.469			
TOTAAL	1.047.018	738.535			

II. EXPLOITATIEREKENING

		2025 begroot €	2025 werkelijk €	2024 werkelijk €
BATEN				
Entreegelden	(13)	925.500	955.051	640.142
Arrangementen	(14)	97.297	213.327	124.147
Museum Café	(14)	268.767	324.210	285.642
Museumwinkel	(14)	173.977	112.033	96.450
Subsidies	(15)	1.865.428	2.599.509	2.241.416
Overig	(16)	80.319	174.173	395.664
Som der baten		3.351.288	4.378.303	3.783.461
LASTEN				
Huisvestingskosten	(17)	561.241	1.150.942	812.590
Personeelskosten	(18)	2.644.881	2.654.379	2.790.617
Kantoorkosten	(19)	114.919	111.800	103.949
Algemene kosten	(20)	167.827	140.314	114.248
Marketing PR- kosten	(21)	63.783	42.811	57.773
Museale kosten	(22)	275.350	215.394	288.757
Afschrijvingskosten	(23)	39.661	29.707	35.639
Som der lasten		3.867.661	4.345.347	4.203.574
EXPLOITATIESALDO		-516.373	32.956	-420.112
Resultaat bestemming:				
Algemene reserve			73.165	-370.320
Bestemmingsreserve			-40.208	-49.792
Totaal			32.956	-420.112

III. VERWERVINGEN, RESTAURATIE, BRUIKLENEN, BEELDAANVRAGEN & AFSTOTINGEN

Verwervingen

Asters, Jaap Kaal, schilderij, ZM-19799.

Schenking van de heer M. Kaal

Avondmaalbeker, Volkaert Swaert, zilver, 1657, ZM-19830; *Avondmaalbeker*, Saertje Willems, zilver, 1671, ZM-19831; *Avondmaalschaal*, Saertje Willems, zilver, 1676, ZM-19832; *Avondmaalschaal*, zilver, 1677, ZM-19833; *Doopvont of lidmatenschaal*, verzilverd, 1871, ZM-19837.

Schenking van de Protestantse Gemeente Assendelft

Babyjasje, zijde, ZM-19819; kassekien of jak, sits, ZM-19818.

Schenking van Museum in 't Houten Huis

Beschilderd wandbeschoot, ZM-19843.

Schenking van de heer J.M. Romijn

Brandewijnkom, Casper Heijndricksz., zilver, 1663, ZM-19961.

Schenking van mevrouw Jeanne van Ammers-Douwes

Centsprent Stiers Wreedheid, ZM-19814.

Schenking van mevrouw S. Hofstra

Diverse kledingstukken, o.a. zwarte mantel, kaper, chemisette, mouwstroken, kroplap, halsdoek, kransjes, kantstroken.

Schenking uit de nalatenschap van Dirk Vis (1906-2002).

Diverse objecten van Lassie, voorheen in bruikleen.

Schenking van Jacobs Douwe Egberts NL B.V.

Drie antipendia gebruikt door de Protestantse Gemeente Assendelft, Jeanne Hamers-Van der Werff, textiel, ZM-19834 t/m ZM-19836.

Schenking van mevrouw J. Hamers-van der Werff

Foto van mensen in Zaans kostuum, Jimmy Nelson, fotografische afdruk, 2020, ZM-19798.

Schenking van Jimmy Nelson B.V.

Gezicht op Breedweer in Koog aan de Zaan, vanaf Ameland, Hermanus Buschenhenke, ZM-19805; *Drie koeien*, Frederik Engel, schilderij, ZM-19803; *Drie koeien langs het water*, Frederik Engel, prent, ZM-20106; *Koeien aan de waterplas*, onbekend, schilderij, ZM-19804; *Twee koeien*, Frederik Engel, schilderij, ZM-19802.

Schenking door erven van de heer J.F. Foeth

Kledingstukken ontworpen door Peter Rozemeijer, ZM-20098 t/m ZM-20105.

Schenking van het Historisch Genootschap Wormer

Levensverhaal tekeningen van Verkade, ZM-19800.

Schenking van mevrouw M. Hoogwout

Maritieme seinvlaggen van beurtschipper Willem de Ronde, ZM-20114.

Schenking van de heer D.M. Harskamp

Pelmolen 'Het Prinsenhof' Westzaan, Willem Jansen, ets, ZM-19806; *Botenmakerswerf*, onbekend, aquarel, 1936, ZM-19807.

Schenking van particulier

Penning van de Zaanlandsche Zeilvereniging, ZM-20115; *Penning Zaanse Feestweek 1920*, ZM-20116; *Penning Zaanlandsche Zeilvereniging*, ZM-20117; *Medaille 2^e prijs Zaanlandsche Zeilvereniging*, ZM-20118; *Medaille uitgegeven door de Zeil- en Roeivereniging Nieuwe Meer in 28-7-1918*, ZM-20119; *Plaquette ter gelegenheid van het 25-jarig regeringsjubileum van koningin Wilhelmina*, ZM-20120.

Schenking van de heer R. Couwenhoven

Plaatjesalbum aangeboden door firma H. B. de Haan zaadhandel Zaandam, ZM-19494.

Schenking van de heer G. Eijben

Portret van Jan van de Stadt, Frits Schiller, schilderij, 1958, ZM-20124; *Vier sets kop en schotel van Jan van de Stadt en Alida Mats*, ZM-20125 t/m Z-20128.

Schenking van mevrouw N. de Wit-Van de Stadt

Wijnkelk, Willem Jacobes Swart, zilver, 1688, ZM-19960.

Schenking van de heer A.J. Bruitsman

Restauratie

De volgende objecten zijn in 2025 bij een restaurator geweest:

- V-30423: *Bedrijvigheid in Verka-de's koekbakkerij 'De Ruyter'*, Herman Heijenbrock, pastel. Opnieuw inlijsten.
- ZM-19505: *Houtransport in Zweden*, Herman Heijenbrock, pastel. Opnieuw inlijsten.
- ZM-19656: *Portret van Dirk Aartszoon Verlaan (1781-1861)*, Berend Kunst, pastel. Opnieuw inlijsten.
- ZOV-03329: *Beeld van theaterfiguur of Mercurius*. Reinigen.
- ZOV-08193: *Zicht op de Breijnderbraak aan de Zuiddijk te Zaandam met de Vijfhoek in opbouw*, Frans Mars. Lijst herstellen.
- ZOV-09001 en ZOV-09002: *Kanonnen van het barkschip 'Maria Catharina'*. Reinigen en opnieuw geverfd.

Bruiklenen

Inkomende bruiklenen

Voor de tentoonstelling Polderen:

- Collectie ZOV uit het Honig Breethuis: *Schuilende koeien in de Oostzijderkerk te Zaandam*, Pieter Gerardus van Os, ZOV-08003.
- Gemeentearchief Zaanstad: aquarellen van Rein Stuurman: *grutto, blauwe reiger, rietgors, kempmaan, fuut*; boek *Zien is kennen* van Nol Binsbergen.
- Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier: 5x stembussen: *Stemdistrict N°5 Wormerveer, Stemdistrict N°1, Westzaan, Stemdistrict N°2 Zaandam, Stemdistrict N°3 Koog a/d Zaan; Zeefdruk "Amerikaanse Windmotor De Hercules"; Hensbeker 1783.*
- Mevrouw I. Bosman: *witte onderrok, panner, tweekleurige onderrok, sitsen onderrok, diezak, wollen wagd, Een sitsen jak, kroplap, halsdoek, geruit schort, ondermuts, bovenmuts.*
- Mevrouw N. Zeilstra: *Kunstwerk zonder titel*, Noortje Zeilstra.
- Pieter Vermeulen Museum: *opgezette blauwe reiger, roerdomp en velduil.*
- Mevrouw T. van Twuijver: *Outfit lente 1, Outfit lente 2, Outfit zomer 1, Outfit zomer 2, Outfit Herfst 1, Outfit herfst 2, Outfit winter 1, Outfit winter 2, babydrijver*, Teresa van Twuijver.

Voor de tentoonstelling Waar wij wonen:

- De heer R. Staphorsius: *Twee proefplaatjes naar Rembrandt*, Karel Wetselaar.
- De heer H. Heijnen: *'Windmolen'*, Karel Wetselaar.

Uitgaande bruiklenen

- Geëxposeerd in het Honig Breethuis ten behoeve van de exposities over Barend van Ranswijk en Gerrit de Jong: ZM-10330: *Portret van Anna Pieters de Boer (9 februari 1774-22 januari 1816)*, Barend Cornselis van Ranswijk, ZM-10338: *Portret van Jelle Anthoniesz. Kok (1770-1848)*, Barend Cornselis van Ranswijk; ZM-17037: *Blauwe fles met vijzel*, Gerrit de Jong; ZM-17039: *Schelp met kurken*, Gerrit de Jong; ZM-17041: *Wormer*, Gerrit de Jong; ZM-17045: *Schedel met bloemenkrans*, Gerrit de Jong; ZM-19402: *Portret van Machteltje Cornelis Honig (30 april 1797 - 24 februari 1828)*, Barend Cornselis van Ranswijk.
- Geëxposeerd in het Molenmuseum in de tentoonstelling *Het Kalf en De Waterwolf (10-12-2025 – 01-07-2026)*: ZOV-06960: *Zicht op molen De Windhond aan de Kalverdijk*, Frans Mars.
- Geëxposeerd in Museum In 't Houten Huis in de tentoonstelling *450 jaar Leeghwater (15-04-2025 – 02-09-2025)*: ZOV-01587: *Vizierliniaal of alidade of alhidade*.

Beeldaanvragen

CBG | Centrum voor familiegeschiedenis, artikel in tijdschrift

V-03028: *Paardenbloem*, Jan Voerman jr., 1906.

De heer E. Schaap

V-15495: *Lyceumklassen in de recreatiezaal*, P.,P. de Jong, 1943.

De Groene Amsterdammer, artikel over Jac P. Thijsse

V-03317: *Bocht bij Laaxum*, Edzard Koning, 1914.

V-03327: *Een wiel onder Blankenham*, Jan Voerman jr., 1914.

De heer H. Kuiper en de heer R. Sman, publicatie over Dirck Gerritsz.

ZM-12156: *Tegeltabelau Zaanse witpapiermolen 'De Herderin'*, 1769.

ZOV-01304: *Buurtje langs de Zaan*, vervaardiger onbekend.

Huygens Instituut, blog over Wormer beschuitproductie als onderdeel van het Preservare project: <https://preservare.eu/?p=432>

ZOV-03246: *Twee scheepsbeschuiten in een trommeltje*.

Mevrouw M. van der Hut, publicatie over Nelly Honig

ZOV-01256: *Portret van Trijntje Kool*, circa 1820. Nelly Greta Honig.

ZOV-01273: *Portret van Neeltje Klaas Breet (8-12-1823 / 8-7-1893)*, Nelly Greta Honig.

ZOV-01283: *Portret van Aaltje Jans van Bergen, gehuwd met Jacob Vis*, Nelly Greta Honig.

ZOV-03618: *Portret van Klaas Cornelisz Breet (09-03-1784 - 24-09-1846)*, Nelly Greta Honig.

ZOV-03619: *Portret van Guurtje Jacobs de Vries (11-03-1785 - 29-10-1826)*, Nelly Greta Honig.

ZOV 04179: *Portret van Machteltje Cornelis Honig (30 april 1797 - 24 februari 1828)*, Wijnand Esser.

ZOV-04389: *Portret van Jacob Cornelisz. Breet (1 januari 1778 - 21 januari 1847)*, Wijnand Esser.

ZOV-07059: *Portret van Jacob Vis, oliefabrikant te Zaandijk*, Nelly Greta Honig.

NTR / VPRO, televisieuitzending Andere Tijden

V-03646: *Koninginnepage*, Jan Voerman jr., 1907.

V-06296: *Kattestaart met Koninginnepage*, Henricus Rol, 1934.

De heer P. Voerman, publicatie over Jan Voerman Jr.

Diverse Verkadealbum aquarellen.

Prinses Máxima Centrum, tentoonstelling over natuur

Diverse Verkadealbum aquarellen

De Standaard, artikel over biodiversiteit

Diverse Verkadealbum aquarellen.

Pladis Group, intern gebruik

Diverse afbeelding van Verkade (foto's en verpakkingen).

Uitgeverij Atlas Contact, boek 'De Waterzoon' tgv Maand van de geschiedenis

V-03001: *Bandomslag 'Lente'*, Jan van Oort.

Uitgeverij Querido t.b.v. publicatie over Jac. P. Thijsse

V-03817: *Groote Meer*, Ludwig Willem Reijmert Wenckebach, 1912.

V-04214: *Illustratie titelpagina album Texel*, Ludwig Willem Reijmert Wenckebach, 1927.

V-04220: *Oude Schild*, Ludwig Willem Reijmert Wenckebach, 1927.

V-04121: *Appelvink*, Jan van Oort, 1909.

V-04320: *Bloeiende meidoornhaag*, Ludwig Willem Reijmert Wenckebach, 1927.

V-04321: *De kil bij Waal en Burg*, Ludwig Willem Reijmert Wenckebach, 1927.

V-05987: *Wiel bij Schoonrewoerd*, Cornelis Rol, 1937.

Voerman Museum, t.b.v. tentoonstelling

V-04637: *Veenplas bij Oosterwolde*, Jan Voerman Jr.

Willem Jansen Stichting, t.b.v. artikel over Freek Engel

ZM-10762: *Lagedijk te Zaandijk 'Gortershoek'*, Frederik Engel, 1906.

ZM-18299: *Aan de Westzanerdijk, achtergrond de molen 'De Tweelingen'*, Frederik Engel, 1950.

ZOV-05833: *Twee koeien aan de slootkant*, Freek Engel.

ZOV-06058: *Zicht op de westelijke Zaanoever met luchthuis en theekoepel*, Freek Engel.

ZOV-07004: *Zaanerf Zaandijk met gezicht op de pelmolen 'De Witte Klok' te Zaandam*, Freek Engel.

ZOV-07007: *Beek met koeien*, Freek Engel.

ZOV-07013: *Zicht op Koog aan de Zaan, Zuideinde*, Freek Engel.

Zaans Erfgoed, artikel over de firma Ebmeijer

ZOV-04143: *Dam met Overtoom te Zaandam*, J.J. Keyser.

Zaans Erfgoed, artikel over de sporen van het koloniaal verleden in de collectie in het Zaan Museum

ZOV-01216: *Portret van Hendrik Klinkert of Klinckert*, Rienk Jelgerhuis.

ZOV-01564: *Roerkop van een moor*.

ZOV-05311: *Cacaofabriek De Zaanstroom van de firma Erven H. de Jong*.

ZOV-06165: *Keurslijf of korset met rode sits*.

ZOV-07069: *Portret van Johanna van Olfers-Seydehagen*, vervaardiger onbekend.

Afstoting

De afstoting vond plaats volgens de Leidraad Afstoting Museale Objecten (LAMO). De objecten zijn zoveel mogelijk herplaatst.

- *Achterwandkast*, Verkade, V-30338.
- *Ali in 't Geel*, Cornelis Koning, ZM-18860.
- *Beschuitvorm*, onbekend, OA-0100.
- *Bolhoed* (zwart vilt, met zwart lint), onbekend, OA-0364.
- *Boterspaan*, onbekend, OA-0109.
- *Douchegeel* ("Wild en Exotisch"), Albert Heijn, ZM-14897.
- *Douchegeel* (*Hilko Soapworks*), Hilko Soapworks, ZM-16702.
- *Diverse verlofplichtige objecten (hulsen, kogels, patronen)*, Artillerie Inrichtingen, H-00424, H-00484, H-00407, H-00408, H-00409, H-00410, H-00411, H-00412, H-00413, H-00414, H-00416, H-00447, H-00485, H-00107, H-00178, H-00202, H-00442, H-00474, H-00167, H-00449, H-00453, H-00481, H-00157, H-00227, H-00443, H-00445, H-00448, H-00460, H-00480.
- *Etalagescherm*, Verkade, V-30340.
- *Fles (afwasmiddel, limoen)*, Albert Heijn, ZM-14880.
- *Fles (allesreiniger)*, Albert Heijn, ZM-14876.
- *Fles (allesreiniger, citroen)*, Albert Heijn, ZM-14875.
- *Fles (bad- en doucheschuim, extra mild)*, Albert Heijn, ZM-14845.
- *Fles (bad- en doucheschuim, mild en romantisch)*, Albert Heijn, ZM-14844.
- *Fles (bad- en doucheschuim, voor mannen)*, Albert Heijn, ZM-14843.
- *Fles (bad- en doucheschuim, zacht en verzorgend)*, Albert Heijn, ZM-14846.
- *Fles (douchegeel, extra mild)*, Albert Heijn, ZM-14871.
- *Fles (douchegeel, fris en natuurlijk)*, Albert Heijn, ZM-14898.
- *Fles (douchegeel, mild en romantisch)*, Albert Heijn, ZM-14899.
- *Fles (handzeep, beschermend)*, Albert Heijn, ZM-14857.
- *Fles (handzeep, extra mild)*, Albert Heijn, ZM-14882.
- *Fles (handzeep, verzorgend)*, Albert Heijn, ZM-14858.
- *Fles (schuurmiddel)*, Albert Heijn, ZM-14881.
- *Fles (sesamolie)*, Albert Heijn, ZM-14821.
- *Fles (spoelglans)*, Albert Heijn, ZM-14874.
- *Fles (toiletreiniger)*, Albert Heijn, ZM-14873.
- *Flessen (olijfolie extra vierge, set van twee)*, Albert Heijn, ZM-14805.
- *Flessen (olijfolie extra vierge, set van twee)*, Albert Heijn, ZM-14806.
- *Flessen (olijfolie mild, set van twee)*, Albert Heijn, ZM-14813.
- *Flessen (olijfolie mild, set van twee)*, Albert Heijn, ZM-14814.
- *Flessen (olijfolie traditioneel, set van twee)*, Albert Heijn, ZM-14817.
- *Flessen (olijfolie traditioneel, set van twee)*, Albert Heijn, ZM-14818.
- *Flessen (roerbakolie, set van twee)*, Albert Heijn, ZM-14820.
- *Flessen (walnootolie, set van twee)*, Albert Heijn, ZM-14819.
- *Griffel (leisteel, met papieren omslag)*, onbekend, OA-0292.
- *Haarhamer en spit*, onbekend, OA-0035.
- *Maquette (Zaanse woning in aanbouw)*, Artitec Maquettebouw / Tomesen, Herbert, ZM-12366.
- *Maquette (Zaanse woning in aanbouw)*, Artitec Maquettebouw / Tomesen, Herbert, ZM-12367.
- *Maquette (Zaanse woning in aanbouw)*, Artitec Maquettebouw / Tomesen, Herbert, ZM-12370.
- *Maquette (Zaanse woning in aanbouw)*, Artitec Maquettebouw / Tomesen, Herbert, ZM-12371.
- *Maquette (Zaanse woning in aanbouw)*, Artitec Maquettebouw / Tomesen, Herbert, ZM-12372.
- *Maquette (Zaanse woning in aanbouw)*, Artitec Maquettebouw / Tomesen, Herbert, ZM-12411.
- *Maquette (Zaanse woning in aanbouw)*, Artitec Maquettebouw / Tomesen, Herbert, ZM-12412.
- *Monsterzak (cacao-industrie)*, onbekend, ZM-12204.01.
- *Monsterzak (cacao-industrie)*, onbekend, ZM-12204.02.
- *Navulling (handzeep)*, Albert Heijn, ZM-14879.
- *Navulling (handzeep, aloe vera)*, Albert Heijn, ZM-14877.
- *Navulling (handzeep, extra mild)*, Albert Heijn, ZM-14878.
- *Pak (luciferdoosjes, set van twee)*, Albert Heijn, ZM-14420.
- *Pasta (Fiorenza Fusilli Tricolore)*, Honig, ZM-14648.
- *Pennendoos of griffeldoos (hout, met bloemmotief)*, onbekend, OA-0293.
- *Polshorloge (kunststof, 80-jarig jubileum Marvelo)*, Marvelo / Albert Heijn, ZM-16479.
- *Raam (hout, met rechthoekig paneel van leisteel)*, onbekend, OA-0291.
- *Replica van een sitsen deken*, Zaanse Kaper, ZM-14159.
- *Roodbruine test of kom*, onbekend, OA-0108.
- *Schilderij (park)*, Jaap Kaal, ZM-19606.
- *Schilderij (persoon met opengeslagen boek)*, Jaap Kaal, ZM-19609.
- *Sikkel (met houten handvat)*, onbekend, OA-0045.
- *Sikkel (met houten handvat)*, onbekend, OA-0047.
- *Sleutel van de Nederlands Hervormde kerk te Assendelft*, onbekend, OA-0281.
- *Sleutel van de Nederlands Hervormde kerk te Assendelft*, onbekend, OA-0282.
- *Sleutel van de Nederlands Hervormde kerk te Assendelft*, onbekend, OA-0283.
- *Strijkplaat (voor lucifers)*, onbekend, OA-0307.
- *Tas (textiel, met hengsels; gymnastiekvereniging Simson)*, onbekend, ZM-16325.
- *Textielspray (Crackfree)*, Honig, ZM-17359.
- *Toonbank*, Verkade, V-30336.
- *Toonbank*, Verkade, V-30337.
- *Tube (tandpasta Fluor)*, Albert Heijn, ZM-14330.
- *Uitweegtafel of gruttersbak*, Verkade, V-30335.
- *Vaas (Delfts blauw aardewerk)*, onbekend, OA-0302.
- *Vaas (Delfts blauw aardewerk)*, onbekend, OA-0305.
- *Verpakking (badzeep, mild en romantisch)*, Albert Heijn, ZM-14839.
- *Verpakking (dipmix Paté Royal)*, Duivis, ZM-14949.
- *Verpakking (Frou Frou biscuits)*, Verkade, ZM-17811.
- *Verpakking (Knappertjes biscuits)*, Verkade, ZM-17810.
- *Verpakking (Maria biscuits)*, Verkade, ZM-17808.

- *Verpakking (mix voor dressing, tuinkruiden)*, Duivis, ZM-14953.
- *Verpakking (mix voor kruidenboter, knoflook)*, Duivis, ZM-14950.
- *Verpakking (thee "Ochtend Melange")*, Albert Heijn, ZM-14836.
- *Verpakkingen (thee "Groene thee", set van drie)*, Albert Heijn, ZM-14935.
- *Verpakkingen (thee "Kamille", set van twee)*, Albert Heijn, ZM-14932.
- *Verpakkingen (thee "Munt", set van twee)*, Albert Heijn, ZM-14934.
- *Verpakkingen (thee "Rooibos", set van drie)*, Albert Heijn, ZM-14837.
- *Vitrinekastje*, Verkade, V-30339.
- *Weegschaal*, onbekend, OA-0111.
- *Wit aardewerken vaasje of kwispedoor*, Petrus Regout & Co., OA-0121.
- *Wit geëmailleerde zeepbak met verhoogde achterkant*, onbekend, OA-0120.
- *Zeep (Satinique Baby's Mild Cleansing Bar)*, Amway, ZM-16704.
- *Zelfportret*, Jaap Kaal, ZM-19586.
- *Zelfportret in de oorlogsjaren*, Cornelis Koning, ZM-19451.
- *Zelfportret Jaap Kaal*, Jaap Kaal, ZM-20001.

TOELICHTING WNT

WNT-VERANTWOORDING 2025 STICHTING ZAANS MUSEUM

Per 1 januari 2013 is de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) ingegaan. Deze verantwoording is opgesteld op basis van de volgende op Stichting Zaans Museum van toepassing zijnde regelgeving: het algemene WNT-maximum.

Het bezoldigingsmaximum in 2025 voor Stichting Zaans Museum is € 246.000.

1a Leidinggevende topfunctionaris met dienstbetrekking

Functiegegevens		Directeur
Aanvang en einde functievervulling in 2025		1/1 tm 31-12
Deeltijdfactor in fte		1,0
Dienstbetrekking?		ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen		111.309
Beloningen betaalbaar op termijn (pensioenlasten werkgever)		9.768
<i>Subtotaal</i>		121.077
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€246.000	
-/- Onverschuldigd betaald bedrag		N.v.t.
Totale bezoldiging		121.077
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan		
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling		
Gegevens 2024		
Aanvang en einde functievervulling in 2024		1/1 t/m 31/12
Omvang dienstverband		1,0
Dienstbetrekking?		ja
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen		107.591
Beloningen betaalbaar op termijn		8.364
<i>Subtotaal</i>		115.955
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€223.000	
Totale bezoldiging 2024		115.955

Colofon

Tekst & opmaak Zaans Museum

beeld

Zaans Museum
Jelle Post
Lotte Dale
LNDWstudio
Modemuze
Pascal Fielmich
ZEB
Rodrigo Abraham
Grootzus
Mike Bink

Zaans Museum
Schansend 7
1509 AW Zaandam
tel. 075-6810000
www.zaansmuseum.nl

© Zaans Museum juni 2026

Zaans Museum
Zaans Schans